

Heinrich Rahn

Programma Quo Rector Universitatis Rostochiensis Henricus Rahne/ I.U.D. ... ad Exequias, Quas ... Annae Sophiae Thesandtin/ Coniugi suae desideratissimae Maritus moestissimus paratas cupit, Omnes omnium ordinum Cives Academicos ... invitat

Rostochii: Kilius, 1657

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn777236583>

Druck Freier Zugang

Rahne, H.

in A. S. Thesand
uxor. C. Schwarzkopf

Rostock 1657.

PROGRAMMA

Quo

RECTOR

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS

HENRICUS Rabne /

J. U. D. & Prof. ac Consistorii Du- calis Adfesor,

ad

Exequias,

Quas

POEMINE SINGULARIS EXEMPLI

ANNÆ SOPHIÆ

Zhesandrin /

Conjugi suæ desideratissimæ

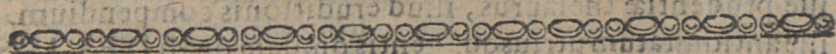
Maritus mœstissimus

paratas cupit,

Omnes omnium ordinum Cives Aca-

demicos officiosè ac peramanter

invitat.

ROSTOCHII

Typis Hæredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

ANNO M. DC. LVII.

Neque

Non adsentimur illi nescio cui Philoso-
pho, qui negabat Sipienti uxorem ducen-
dam esse. ne Sipientiam quidem ipsam. Me-
lius Varro togatorum omnium doctissimus:
*Quidem est, inquit, quod homo masculus li-
bentius videre debeat, quam bellam uxorem.* Rectius quoque cor-
datorum omnium consensu Tacitus, supra omnem huma-
nae prudentiae aleam positus Scriptor: *Quod igitur, inquit,
honestius mentis levamen, quam assumere conjugem, ut Vitellius
olim in Senatu proponebat, prosperis dubisque sociam? Cui cogita-
tiones intimas, cui parvos liberos tradas? Fuorunt nonnulli, in-
epte dicam an impie agriculi, qui ausi sunt querere, mulie-
resne in hominum numero habere oporteat. Paritar delira-
runt & illi, qui non humanitatem quidem foeminis, virtutem
tamen iyerunt ademptum. At quid praestantiam hominis
aliud, quam virtus asserat, qua proprium rationis est opus?
Rectissime Seneca, laudatissimus ille inter omnes veteres
scriptor, & virtutis studio pene Christianus: *Nulli, ait, pra-
clusa virtus est, omnibus patet (sicut in vitam aditus) omnes ad-
mittit, omnes invitat; nec sexum, nec censum eligit.* Testantur
id exempla virorum illustrium: multa tamen & foeminarum,
que *bonorum de Christianis, ac prudentia virorum gloriam
si non vicerunt, certe tamen aequarunt.* Inter auctores ma-
ximos plura sane eaque egregia mandavit literis Plutarchus,
ille prudentiae thesaurus, illud eruditionis compendium,
ille antiquitatum utriusque gentis quidam quasi **DELIUS**
APOLLO. Neque minus a ratione alienum videtur, adse-*

Trere
ANNO M. DC. LVIII

rere velle, non produci homines bonitate ingenii antiquis pares. Quis enim Aspasiam Græcorum, Lucretiam Græchasque Romanorum non jam ut maximarum mulierum nomina, sed virtutum ipsarum admiratur. Ita quidem Plato in Philebo: *Priscos homines, ait, nobis esse præstantiores, & ad Prometheum propius accedere, qui primus ignem scientiarum intulit mortalibus.* E Poëtis, Romanæ fidicen lyra:

Damnosa quid non imminuit dies?

Ætas parentum, pejor avis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosorem.

Plinius candidissimus suorum æqualium laudator Virginii Romani fabulam quandam ad exemplum veteris comoediæ tam bene scriptam prædicat, ut esse possit quandoq; exemplar ad imitandum. Rationem candidi sui iudicii hanc subnectit: *Sum ex iis, quæ mirer antiquos: non tamen, ut quidam, temporum nostrorum ingenia despicio. Neque enim quasi lassæ & effæta natura, ut nihil jam laudabile pariat.* Quod de sua ætate Corn. Tacitus, hominum, morum, ac temporum prudentissimus, ex veri tripode respondit, id æquè verè de quavis alia dici posse statuimus. Ita verò ille: *Rebus cunctis inest quidam velut orbis, ut, quemadmodum temporum vices, ita morum vertantur: nec omnia apud priores meliora, sed nostra quoque ætas multa laudis & artium imitanda posteris tulit.* Et alibi: *Nullum ad eò virtutum sterile seculum est, ut non & bona exempla prodat. Vicia erunt, donec homines: sed neque hæc continua, & meliorum interventu pensantur.* Ne abeamus longius, & recentium incuriosi, vetera sectemur, quot in ANNA SOPHIA, cujus supremo honori cum indicendum ejus esset funus, hæc danda scriptio fuit, ingentes ac minimè vulgares virtutes eniterunt? Itaq; non præter officium facturi videbimur, si, quod alias fieri solitum, præstantissimæ foeminae vitam, sic quasi in brevi tabella expressam & delineatam nunc proponam.

Neque

Neque enim probanda Thucydidis ratio, qui summam muliebris gloriæ in eo statuebat, si foris planè ignota esset. Non continenda in angulo exempla egregia: egredi limen & famam sequi debent, quò innotescant pluribus, quæ decere omnes. Nata Nostra itaque Sverini ANNO CHRISTI clesæ XL. d. XVI. Julii, circa septimam vespertinam, ex florentissima ac laudatissima familia: Patremque habuit FRIDERICUM Thesandten/ noxæ prudentiæ ac solertiæ virum, Illustrissimi Ducis Megapolitani ADOLPHI FRIDERICI, quæstorem ac ministrum per quadraginta annorum spatium, fidelissimum: Matrem SOPHIAM Holsteins honestissimi nominis foeminam ac pietaticultricem, utroque, Dei gratia, adhuc superstites. Avum paternum sortita fuit virum fortem ac strenuum DN. ALEXANDRUM Thesandt/ qui per plurimos annos, & quidem summa cum laude, in exercitu Regis Galliarum Magistrum equitum egit, senio verò confectus sedem suam in Civitate Hirschæ posuit, ubi & vitam cum morte commutavit. Aviam paternam laudavit VERONAM Kempen/ foeminam omnium matronalium virtutum decore ornatissimam, ex honestissima & per quam antiqua KEMPIORUM familia (quæ in Ducatu Lunæburgensi multis abhinc annis floruit) oriundam. Avum maternum habuit Dn. JOHANNEM Holstein/ Senatorem civitatis Wittenbergensis gravissimum, Dn. NICOLAI HOLSTENII, Consulis ibidem Spectatissimi quondam filium: aviam maternam CÆCILIAM Holsteins/ foeminam omnium virtutum splendore, quæ sexum maxime decet, decoratissimam, & rei Oeconomicæ gerendæ peritissimam, JOHANNIS HOLSTEINI, civis quondam & negotiatoris Lubecensis primarii filiam dilectissimam. His optimis Parentibus cum nata esset, ad optima quæq; à teneris usq; & honestissima educta & asyvefacta est, eorumq; virtutes cum lacte materno velut umbibit, mox &

exem-

exemplo ipsorum invitata rectius rectiusq; indies expressit.
Nam velut arbores cum statum retinent, quem ab agricolæ.
ductu curaq; acceperint; ita & puerorum animi tuentur eam
ac servant imaginem, quam ii. sub quorum tutela adoleve-
rint, primis annis impresserint. Neq; enim ea se immorige-
ram & minus audientem dicto, ac contumacem unquam præ-
buit; sed colere, sed vereri Parentes semper visa est, iisque
promptè obsequi, ac citius facessere mandata, quàm præce-
pissent pene. Quò verecundia singularis & summum pudic-
itiæ accedebat studium: cum tamen interim asperitatem
rusticitatèq; procul haberet, quippe quæ lætissimâ esset in-
dole, & velut facta ad omnem morum elegantiam ac suavita-
tatem. Post pietatis atq; pudoris studium, administrandæ
rei familiaris scientiam ita exercuit, ut deterrere plures po-
tuerit, qui aspirarent ad illam laudem. Adeò nihil igno-
rabat eorum, quæ tum ad augendam rem, tum custodien-
dam facere videbatur. His tot eximiis rebus cum ornata es-
set, mirum non est, si hoc, velut efficacissimo philtro, virum
ac conjugem sibi conciliaverit Excellentissimum, Consul-
tissimumq; DN. CASPAREM Schwarzkopff/ Advocatum
& Judicii Provincialis Procuratorem benemerentissimum.
Cui ipsis Pentecostes solemnibus An. clò 16c LV. singulari
Dei providentia à Parentibus desponsata, & postea d. XIV.
Octobris, An. clò 16c LVI. in matrimonium legitime elo-
cata est. Quem, cum Rostochium ad nos demigraret, tantâ
animi promptitudine secuta est comes, ut non relinquere pa-
trem, matrem, cæterosq; charissimos affectus; sed verò ire
adeos videretur. Quicum ita vixit, ut bonæ matris fami-
lias ac conjugis numeros facile impleret. Nam sicut ille
nihil magis studebat, quàm omni amoris & benevolentia
genere prosequeretur tantæ indolis conjugem: ita hæc ob-
sequio, fide, humanitate, & reverentia magis magisq; indies
demereri virum contendebat. Quapropter quod Clytem-
ne-

mnestra apud Euripidem Agamemnoni ait, id nostra excedens terris suo poterat non immeritò dicere marito:

Jugata thalami fœdere ut Conjux tibi

Fuerim fidelis, ipse testari potes?

Scis quàm pudica vixerim, quàm sedulo

Tuos penates auxerim, ut letus domi,

Aut si exiisses, non minus felix fores.

Rara est maritis Conjugum istiusmodi

Captura: pravae facild ubivis reperias.

Cùm verò cæteras laudes bonæ uxoris facild auferret, in unâ illâ defecit, quod nihil pepererit hactenus, quo niteretur deinceps domus. Nam, si Euripidi credimus, ad vitam felicem cum primis facit, habere ac educare sobolem, ad quam perveniant, si moriaris, quas tuâ virtute paraveris opes. Sed plura incidere possunt, quæ faciunt, ut se quis eo ipso infelicem putet, quod liberos genuit. Et hac tempestate præfertim, quâ CORRUMPERE ac CORRUMPI SECULUM vocatur, ita comparatum est, ut pene satius sit, nunquam fuisse factum patrem. Ab initiis usque matrimonii, valetudine variâ & ferme afflictâ semper usa est. Itaque decumbere aliquoties habuit necesse, ac eò gravius, quod non unius morbi genere premeretur. Non defuere quidem ei Medentium auxilia: & quod remedio esse posset, maturè fuit adhibiturum, nequicquam tamen, & nullâ arte, nullâ virtute herbarum leniri potuit malum. Quamvis enim aliquoties arti cessurum videretur, ac si coactum in ordinem Medicorum curâ ac diligentia esset, recruduit tamen illic eò ad eò, ut morbum hunc rectores valetudinis nostræ & τέκνες ἀρωγίας, qualem Chironem suum planè ex re Pindarus appellat, mortis apparitorem ex facili prædixerint, maxime rùm, ubi moritura, debilitatis sensibus exterioribus, dolores minus sentire cepisset. Quod ad animum attinet, immotum eum ac firmum ad Redemptorem conservatoremq; nostrum

nostrum JESUM CHRISTUM à terra subinde sustulit, quod satis superque innuere visa sunt crebra illa suspiria & preces, quas ex parte balbutiente lingua, adeò ut vix ab assistentibus percipi potuerint, emisit. Et verò nihil ad nos pertinet, hæreat lingua constricta silentio, conniveant oculi, jaceant artus & altâ quiete membra torpeant, modò ad DEUM Spiritus vigilet, modò Salvatoris merito innitatur animus, & tacita mens in cœlum elamet, non malè ququam obibit diem. Inter alias preces quam plurimas hæc in primis observare sicut :

**Herr Jesu Christ du wollest ja nicht Richter seyn
über Rede / Thun / und Gedanken mein;
Sonderis mit deinem rothen Blut
Eilgen alle meine Missethat.**

Hoc animo cum sese composuisset, & omnes spes in CHRISTI solius merito collocasset atque reposuisset, d. XXVIII. Augusti inter XI. & XII. meridianam, placido prorsus lenique soluta obitu rebus excessit humanis: relinquens post se ut plurimarum egregiarum virtutum exemplum suo sexui: sic afflictissimo marito earundem desiderium planè acerbum. *Illam verò excepit* (verba sunt Seneca, si non oris, at sensus fere Christiani) *magna & aeterna pax: non paupertatis metu, non divitiarum curâ, non libidinis per voluptatem animos carpentis stimulis incessitur, non invidia felicitatis aliena tangitur, nec sua premitur! nec conviciis quidem ullis verecunda aures verberantur: nulla publica clades conspicitur, nulla privata: non sollicita futuri pender ex eventu semper in deeriora dependenti.* Plutarchus sane, homo quidem à nostra fide alienus, Uxorem tamen super morte Filia solaturus, hoc illi argumentum, Christianis etiam commune, inculcavit: *ἐκείνη δ' εἰς τὸ ἀλυπὸν ἦρθεα, λυπᾶν ὑμᾶς ἔδειται.* Quod ille incertâ spe sibi & uxori persuadere conatus fuit, id longè pluris apud mœstissimum Maritum valiturum confido, qui certiori sacrarum literarum fundamento innixus, Uxorem suam in locum verè ἀλυπὸν pervenisse, Eamque priores molestias constanti quiete, calamitates breves duraturis gaudiis, morborum dolores

lores perpetuâ sanitate, satanz, carnis, ac mundi insultus securitate æternâ,
& perversos seculi morès cum lætissima Beatorum atque ipsius CHRISTI
societate permutasse exacte novit: ut verè hæc *χρῆσις χαλκίων* dici ma-
reantur, quique porro lugere Eam insititerit, nihil agere videatur aliud, quàm
invidere portum maris tempestaribus jactato.

Quamvis verò nunc suo posita cælo, de rebus mortalium amplius
parum sollicita sit, nec ullo, vel splendidissimo exequiarum honore teneri
possit; tamen non negligendæ ipsius reliquiæ sunt, quin omni honoris ge-
nere, quo affici vitâ functi solent, corpus ipsius, in quo tam nobilis & supra
vulgarem conditionem erectus animus hospiratus, proseguendum est.
Quod cum ad H. I. postea futurum sit, vestrum erit, CIVES ACADEMI-
CI, ei rei frequentes interesse, adeoque prolixis exequiis funus deducere.
Vos, inquam, strenue perfungemini vestris partibus, non leviter ledaturi cã
ratione hunc acerbissimum vidui dolorem. Ita enim & functæ meretur
virtus, & mariti clarissimi erga vos benevolentia ac studium, quodam mo-
do exigunt postulantque.

Quocirca dabitur operam, ne quid officii desiderari in vobis possit.
Est enim id iustumodi officium, quod vos cumprimis decere potest. Inter
eundem cogitabitur illud Sapientis: *Hoc affigamus animo, hoc nobis
subinde dicamus: MORIENDUM EST? Quando? quid tuâ?
mors natura lex est, mors tributum officiumque mortalium, ma-
lorumque omnium remedium est. Omnibus omissis, hoc unum,
Lucilli meditare, ne formides nomen mortis: effice illam tibi co-
gitatione multâ familiarem, ut si ita tulerit, possis illi vel ob-
viam exire.*

P. P. Sub Sigillo Rectoratus d. IX. Septemb.

ANNO clc Ioc LVII.

Conventus fiet in Æde B. Vir-
gini sacrâ.

☉:)O(:☉

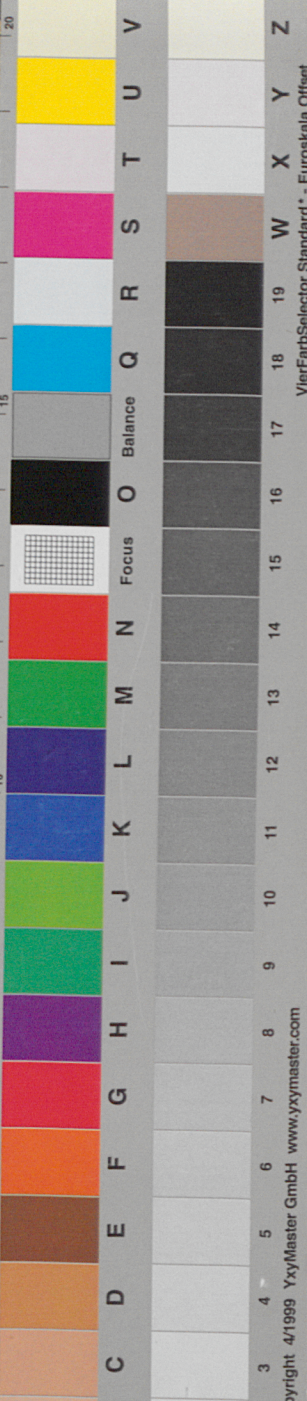

Nequ
liebris
conti
mam
omne
clo
flore
FRI
virun
DER
rum
hone
que
fuit
Thes
laude
egit
posu
nam
matr
fima
Duc
dam
Sena
COL
quor
foem
me
per
dam
man
qua
coru

didis ratio, qui summam mu-
foris plane ignota esset. Non
a egregia: egredi limen & fa-
tescant pluribus, quæ decen-
Sverini ANNO CHRISTI
ca septimam vespertinam, ex
familia: Patremque habuit
en/ notæ prudentiæ ac solertiæ
egapolitani ADOLPHI FRI-
ustrum per quadraginta anno-
Matrem SOPHIAM Holsteins
am ac pietaticultricem, utro-
tites. Avum paternam sortita
n DN. ALEXANDRUM
annos, & quidem summa cum
alliarum Magistrum equitum
dem suam in Civitate Hisadce
te commutavit. Aviam pater-
M Kempen/ foeminam omnium
re ornatissimam, ex honestis-
MPIORUM familia (quæ in
is abhinc annis floruit) oriun-
t Dn. JOHANNEM Holstein/
bergenensis gravissimum, Dn. NI.
Consulis ibidem Spectatissimi
riam CÆCILIAM Holsteins/
splendore, quæ sexum maxi-
, & rei Oeconomice gerendæ
HOLSTEINI, civis quon-
ensis primarii filiam dilectissi-
tibus cum nata esset, ad optima
tissima educta & asvefacta est,
materno velut imbibit, mox &
exem-

exemplo ipsorum invitata rectius rectiusq; indies expfessit
 Nam velut arbores cum struunt, quem ab agricola
 ductu curaq; acceperint, tum animi tuentur eam
 ac servant imaginem, tum eorum tutela adoleve-
 rint, primis a se in ea se immorige-
 ram & mitem unquam præ-
 buit, per visa est, usque
 a, quam præco-
 muni pud-
 asperitatem
 nã esset in-
 ac svavi-
 ministrandæ
 tertere plures po-
 em. Adeo nihil igno-
 dam rem, tum custodien-
 ot eximiis rebus cum ornata es-
 set, mirum nã, velut efficacissimo philtro, virum
 ac conjugem conciliaverit Excellentissimum, Consul-
 tissimumq; DN. CASPAREM Schwartzkopff/ Advocatum
 & Judicii Provincialis Procuratorem benemerentissimum.
 Cui ipsis Pentecostes solemnibus An. clō sc̄ LV. singulari
 Dei providentia à Parentibus desponsata, & postea d. XIV.
 Octobris, An. clō sc̄ LVI. in matrimonium legitime elo-
 cata est. Quem, cum Rostochium ad nos demigraret, tantã
 animi promptitudine secuta est comes, ut non relinquere pa-
 trem, matrem, cæterosq; charissimos affectus; sed verò ire
 adeos videretur. Quicum ita vixit, ut bonæ matris fami-
 lias ac conjugis numeros facile impleret. Nam sicut ille
 nihil magis studebat, quam omni amoris & benevolentia
 genere prosequeretur tantæ indolis conjugem: ita hæc ob-
 sequio, fide, humanitate, & reverentia magis magisq; indies
 demereri virum contendebat. Quapropter quod Clytem-
 nne

